

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

VI. tečaj.

V Gorici, 1885.

4. zvezek.

Katoliška društva in Tretji Red.

Kaj pravijo o Tretjem Redu sveti oče papež, kaj pravijo škofje, nadškofje in kardinali, to smo imeli priliko povedati vže večkrat. Ta pot povemo, kako piše eden prvih katoliških učenjakov, slavni doktor Franc Hettinger. Izdal je namreč ta zašlužni zagovornik naše svete katoliške vere te dni v dveh obširnih zvezkih knjigo „Iz sveta in cerkve“ *), kjer pripoveduje mnogo silno mikavnega iz svojega življenja in druge jako spodbudne in prijetne reči. V 1. zvezku str. 216 do 221 pa piše o Tretjem Redu:

„Tudi v novejšem času so se vstanovila po katoliških deželah društva, ki skušajo ne z mečem, temuč z močjo očitne besede in s postavnimi pomočki priboriti cerkvi tisto slobodo, ki ji gre po božji in človeški pravici. Zoper svoje prepričanje bi govorili in premalo spoštovanja kazali besedam Leona XIII. do italijanskih škofov, ako ne bi hoteli priznati opravičenosti, dolžnosti in neprecenljive koristi takih društev. Vender tudi ne smemo prezirati njih nevarnosti, ako jih ne oživlja kerščanski, pravi in resnično katoliški duh; naj

*) Aus Welt und Kirche. Bilder und Skizzen von Dr. Franz Hettinger. Freiburg im Breisgau. Herder. 1885.

si tudi mesena razumnost pribori trenutnih dobičkov, blagoslova na njih ni. To je nevarnost, da se zgubé v unanosti in posvetnosti, ter pozabimo, da je kaj visokega in svetega, za kar se vojskujemo, in tako zanemarimo notranje življenje, ki brez njega vse unanje pravice in dobrote nimajo vrednosti. To je nevarnost, da sežemo po orožju, ki našega nauka in cerkve ni vredno. Psovke in zasramovanje zadaja dostikrat globoke rane, ki se ne zacelijo tudi ko se izleče puščica; s takim orožjem se ne brani cerkev božja. To je nevarnost, da pozabimo ljubezen, ki smo jo dolžni vsakemu, tudi sovražniku; „brata si sovražil in nisi vedel“ pravi v tem oziru sveti Avguštin. To je nevarnost, da iščemo sebe namesti tega božjega in zato se vmaknemo brez poguma, ko pride do tega, da je treba kaj žertvovati. In mnogi mnogi, na Francoskem, na Laškem in drugod, so se naredili celo izdajavce svetišča, keterega sloveči boritelji so nekdaj bili, ker jim je manjkala prva tistih čednosti, ki jih je sveti Francišek pred vsemi drugimi priporočal svojim učencem, ponižnost. V čednostih, ki jih je imel Tretji Red zlasti gojiti, je bila njegova moč in pomemba za človeško družbo. Pač so torej premiselka vredne besede okrožnice Leona XIII. ko pravi: „V tistem redu je bila dana mogočna bramba narodski slobodi; udje njegovi so si namreč po zgledu svojega vstanovitelja in njegovih vodil prizadevali, koliker so mogli, da s plemenitostjo kerščanske šege zopet novo življenje vdihnejo svetu. Po njih trudu in zgledu se je dostikrat sovraštvo zaterlo, orožje iz rok izvilo besnim ljudem, vzroki prepira in krega so se odstranili; tolažbo so prinašali vbozim in pomoči potrebnim, kaznovali so razuzdanost, ki je poguba narodom. Pokoj domá in mir v javnosti, čistost, pohlevnost, kerščanske navade in varstvo imetju, najboljše podpornje omiki, vse to je kaker iz svoje korenine, zrastle iz tega reda.“

Cerkev živi ob duhu in vse unanje naprave imajo vrednost le, koliker jih duh oživlja. Drugači so brez hasni, mertve, ovirajo, škodijo le. Ponižnost, zmernost, delavnost, čistost stanu primerna, milostinja, bratovska ljubezen v ljubezni božji vkoreninjena, molitev v močni veri in v upanju, ki nigdar ne odjenja, to so čednosti, ki jih Tretji Red svojim udom predpisuje, z eno besedo: življenje v katoliški preproščini in resnici. Zato so bili kvas novega življenja v globoko razburjenem času, vir miru v cerkvi in mej narodi. Vojskovali so se najprej zoper notranjega sovražnika, ki je v 13. stoletju pretil Italiji in svetu, poželenje

po vživanju, lakomnost in maščevalnost; in zato so zmagali tudi unanjega sovražnika.

Da se pokaže zvezda, ni treba voditelja; pokaže se sama sè svojo lučjo. Kjer se pokaže katoliška vera v celi svoji resnici in živosti, tako veličastna in preprosta, tako velika in tako de-tečja, tako resna in tako voljna, tako neizmerno globoka in tako človeško blizu, tam se razgube meglenine zmot. Resnica je tako velika in mogočna, zato ne potrebuje podpore človeške strasti; ta jo le dolu vleče. Vse moremo za resnico, nič proti njej, pravi apostelj.

To je resnica, ki je iz Boga, ki je Bog sam, ne moja ali tvoja resnica, kaker pravi Avguštin, ker potem ne bi bila več resnica. Resnica ni stranka. Mi se vojskujemo za resnico in le za njo, in vojskujemo se, kaker sveti Frančišek, v ljubezni. Ljubezen razjašnjuje in plemeniti tudi to najmanjše; neljubeznjivost skruni in kvari najvikše in najsvetejše. Kaker se cvetlica, ki jo je skoraj zamoril nočni mraz, zopet vzdigne v toplem soncu, tako človeška duša po besedi, ki se je v ljubezni vgrela. Tiho in nalahkoma, kaker sončni žarek, pa vender tako mogočno in oživljajoče, predere potem vanjo resnica in otaja zmerzlino. Resnica brez ljubezni je le kaker mesečna svetloba merzle zimske noči, ki ne otaja ledene skorje sè zemlje. „Morite zmote, pa ljubite tiste, ki se motijo“, kliče sveta cerkev z Avguštinom. Morebiti jih je mnogo, ki se vojskujejo zoper cerkev iz hudobe; ali gotovo je še več tistih, ki se vojskujejo zoper njo iz nevednosti. Morebiti pride še dan, njih dan, ko bo tudi njim padlo od oči kaker luskine in iz Savla se bo naredil Pavel. Zato se vojskuje cerkev v upanju. Upanje je čednost, ravno tako velika in veličastna, mogočna in božja, kaker vera in ljubezen. Zdaj prederzno, zdaj obupano, tako popisuje prerok človeško serce; „Bog je poterpežljiv, ker je večen“ pravi sveti Avguštin. Večega preganjanja ni bilo, kaker tedaj, ko se žugalo arijanstvo, da potopi ves katoliški svet, ko so grabili katoličanom cerkve in škofe preganjali iz domovine; tedaj je rekel sveti Atanzij, ko je slovo jemal od svoje žalostne občine: „Otroci, ne žalujte, le majhin oblaček je, ki kmalu prejde“. Bog je poterpežljiv, ker je večen; koliker bolj se verni družijo z njim in njegovo cerk-vijo toliko več deleža imajo pri tem upanju, ki vse prenaša, zmožni bodo, ko se bo vse zgubljeno zdelo, vse upati.

Tako so imeli možje Tretjega Reda trojno orožje. Njih

življenje samo, čistost njih vedenja, zgled njih čednosti, to je bilo, kar je razorožalo nasprotnika, celo takega, kaker je bil trinog Ecelin. Njih ljubezen, ki so jo naproti nosili tudi sovražniku, je bila; zgodovina svetnikov iz Tretjega Reda je polna dokazov junaške ljubezni. Pred svetnico, kaker je Elizabeta Turingijska, se mora vклонiti vsaki kristijan. Ona je darovala imetje, čast, vživanje, darovala je zdravje in življenje. V tem je bila korenina njene moči. Nad daritvijo namreč počiva ves blagoslov; nobena daritev se ne daruje po svetu božjem, da ne bi izhajal iz nje bogat sad.

Resnica, ljubezen, upanje, daritev, to je delalo jeklen zid, ki ga ni mogel predreti noben sovražnik. Tako je bilo, tako bo zmirom; gđor ne more verovati, v veri ne upati, v upanju ne darovati, ta naj stopi vun iz verste bojevavske. Ali vse to so sadovi, ki niso zoreli v svetlobi tega zemeljskega sonca; iz višjega sveta so, k nadnatornemu redu se prištevajo, milost jim je vir.

In molitev zasluži milost. Človek prosi, Bog da; v molitvi je korenina naše moči.

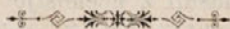
Nič pa ni hotel Frančišek tolikanj gojiti, nič niso imeli njegovi tako zverševati kaker molitev, in prav s tem je hotel gojiti notranjega človeka, svetost v vsakem svojih treh redov.

Tudi za boje naših dni bi bilo torej oživljenje Tretjega Reda delo najvišje pomembe. Po neketerih sedanjim razmeram primernih spremembah bi množice katoličanov, ki se raztresene bojujejo, združil v terdno sklenjeno, dobro vrejeno vojsko, kjer bi vsaki posamezni dobival podporo, namero, deržanje in oserčevanje. „Malo hasni namreč“, pravi vže Ciceron, „zunaj orožje, ako ni doma modrosti“. Nam velja to v višjem pomenu.

Mi smo sinovi svetnikov; zato se ne vojskujemo kaker sinovi Lucijanovi in Voljterjevi z orožjem zasramovanja; ne kaker učenci modrijanov z mnogobesedjem in vmetalnim pregovarjanjem; mi ne vabimo in ne strašimo kaker veljaki tega sveta, ki lahko milosti dele in rane sekajo. Mi smo sinovi svetnikov, in z vernim, svetim, k veseli daritvi pripravljenim življenjem bomo premagali svet.

Mi potrebujemo velikih mož; le veliki misle vzgoje velike duše. Kje jih najdemo, kaže zgodovina Tretjega Reda. Kar hočemo, kar nam tako pogostoma manjka, vzrok in način, ki dela velike može, to je imel v bogati meri. V zvezi ž njim in v pri-

družbi na cerkveno vredbo v škofijah, dekanijah in farah bodo katoliška društva, obvarovana vsakega zahajanja, imela nevseh-ljiv studenec vedno nove življenjske moči“. — — —

Sveta slovenska blagovestnika

Ciril in Metod.

Drugo poglavje.

Perva apostoljska delavnost svetih bratov.

Jezus Kristus je poslal svoje učence, preden so nastopili djanjsko svojo službo ko aposteljni vesoljnega sveta, kaker za poskušnjo, po Judeji oznanjevat sveti evangelij. Podobno sta tudi prihodna aposteljna slovenska prej imela poskušati svoje moči v zavračanju zašlih k svetlobi Kristusovi ter se učiti duhovne mo-drosti, kaker se terja od oznanjevavca evangelijske resnice.

Pervo tako poskušnjo je delal na povelje carjevo sveti Ciril tako rekoč doma.

Pod cesarjem Teofilom je sedel na patrijaršjim prestolu v Carjigradu hud nasprotnik svetih podob, po imenu Anij ali Janez. Po smerti cesarjevi, ko je prava vera popolnoma premagala, je bil ta mož vzdignjen se svojega prestola in izgnan. Ali to ni obernilo vpornega na pot resnice. Izgnanje svoje je štel za silo-vitost, svetost češčenja podob za nedokazano. V izgnanju je velel nekedarj svojemu dijakonu izklati oči na neki podobi. Cesar Mi-hael in patrijarh sta želela preveriti zašlega in odločila sta sve-tega Cirila, da se bo praval ž njim. Napuhnjeni nasprotnik sve-tih podob, zagledavši pred seboj mladeniča, noče ničesar razsojati ž njim. Ali bogomodri zagovarjavec resnice se zrelostjo uma svo-jega vkroti ošabnost njegovo in tako jasno razkrije pred njim njim zmoto njegovo, da je ta se sramoto za se moral popustiti daljnjo pravdo ž njim in vmolkniti.

Drugo poslanstvo je imel sveti Ciril k maloazijskim maho-medanom. Leta 851 je neki mohamedanski poglavar poslal k carju Mihaelu poslanstvo s takim predlogom: „Kako vi, kristi-jani, ki častite enega Boga, njega ob enem delite na tri osebe in govorite Bog Oče, Bog Sin in Sveti Duh? Ako nam morete od-

kriti to skrivnost, pošljite k nam takega moža, ki bi mogel govoriti z nami o njej in prepričati nas, da je resnična“.

Take pravde o veri tisti čas niso bile nič novega mej mohamedani, ki so se ponašali z učenostjo in izobraženostjo. Ali omenjenega poglavarja, ki je stavil carju Mihaelu vprašanje o sveti Trojici, pač ni vodila le ljubezen do znanja in resnice. Bolj ko kaj drugega se je hotel pobahati pred gerki, pokazati pred njimi dostojnost in veljavo svojih sovercev, in najberž je iskal tudi prilike h kakeršnim si bodi mejnarodnim težavam, ki so jih imeli kristijani tako mnogo terpeti od mohamedancev. Car je sklical zbor in povabil nanj svetega Cirila, ki je imel tedaj še le 24 let. „Slišiš li, filozof,“ tako ga je nagovoril, „kaj govore o naši veri nečastiti izmaeljci. Ko služabnik in učenec presvete Trojice pojdi in zaverni jih. On, ki doveršuje vse, slavljen v Trojici, Oče, Sin in Sveti Duh, naj da milost in moč tvojim besedam.“ — „Z veseljem grem“, odgovori sveti Ciril. „Ali mi more kaj na tem svetu biti slajše, kaker vmreti za presveto Trojico ter pridobiti večno življenje?“ Dali so mu spremljevalca Jurija Asinkrita in odpravil se je z njim na duhovno vojsko. Vže na poti so spoznali nasprotniki njegovi, s kom bodo imeli delo. V mohamedanskih deželah so videli namreč naši popotniki na unanjih durih kerščanskih prebivališč hudičeve podobe, ki so jih napisali bili Mahomedovi častivci, da bi ponižali kristijane. „Ali veš, filozof, kakšne podobe so to?“ vprašali so svetega moža zvijačno mohamedanski spremljevalci njegovi. „To so hudičeve podobe“, odgovori on, „in stavim, da tu žive kristijani. Hudiči ne morejo z njimi skupaj živeti, beže od njih; kjer pa ni izunaj takih podob, tam živé.“ Izpraševalci so vmolknili. — Mej tem je bilo popotovanje končano. Mohamedani so na videz sè vso častjo sprejeli Cirila. Napravljali so zavoljo njega gosti, ki so se jih vdeleževali odlični učenjaki mohamedanski, zvezdoznanci, zemljemerci in drugi. Mej gostovanjem so se veršili tudi prepiri teh modrijanov s kerščanskim modroslovcem, ki jih je vsakkrat iz uma spravil sè svojo razumnostjo in znajdljivostjo. V prepiru ga niso mogli premagati; mislili so, da ga pobijo vsaj z bogastvom in močjo svojo; pokazali so mu svoje vinograde in hrame, olupšane sè srebrom, zlatom in dragimi kamenji. „Glej, filozof,“ so djali, „čudno čudo, veliko moč in mnogo bogastvo.“ Ali modrega Kristusovega niso pripravili z ničimer, da bi se bil čudil. „Nič ni to čudnega“ jim je odgovoril, „Bogu bodi čast in hvala, ki je

storil vse to!“ Razkačeni, da ne opravijo ničesar, mu dajo skrivaj strupa piti. Strup je izpil, ali škode od njega ni terpel; varoval ga je On, ki je rekel o tistih, ki verujejo: „Če tudi kaj smertnega izpijo, ne bo jim škodilo.“ Vernil se je v domovino s polno častjo bojevavca in spoznavavca vere Kristusove.

Berž na to se je sveti Ciril odpovedal učiteljstvu filozofije. Kaker bi čutil, da mu pripravlja božja previdnost velike trude, ki bodo potrebovali spočitih moči, se je posvetil popolnoma v jam pobožnosti, postu, molitvi in skerbi za vboge, vmeknivši se sperva v neki neznan kraj in potem na goro Olimp, kjer je služil Bogu brat njegov, sveti Metod.

Pa le malo časa je duša pravičnega, podobno liliji na polju, cvela in lepo dišala s čednostnim življenjem v puščavski samoti. V Carjigrad so prišli poslanci od Hazarjev, ki so živeli blizu Kaspijskega ali Hvalinskega morja okoli sedanje Astrahani, in tako so govorili carju: „Doselej smo poznali enega Boga, ki nad vsem gospoduje, in njemu smo se poklanjali proti izhodu obrnjeni. Zdaj pa nas pregovarjajo hebrejci, da bi sprejeli njih vero, mohamedanci nas pa k svoji vabijo; obetajo nam mir in bogate darove in vterjajo, da je mohamedanska vera boljša ko vse druge vere. Mi pa hranimo od nekedaj ljubezen in prijateljstvo k vam, ker vemo da je vaš narod velik in carstvo vaše od Boga, zato vas prosimo nauka. Pošljite k nam učenega moža; naj odkrije laži hebrejske in mohamedanske, in mi sprejmemo vašo vero. — Ko je slišal car tako govorjenje, veli iskati filozofa, in ko se prikaže, mu pove, kaj žele Hazarji. „Pojdi, filozof“, pravi, „k tem ljudem. Razreši njih dvojbe. Povedi jim skrivnost presvete Trojice. Bolje kaker ti nihče ne more storiti tega.“ — „Ako veliš, car“, odgovori Ciril, „z veseljem pojdem, peš, bos, ne vzamem ničesar, kar je Gospod prepovedal jemati seboj aposteljnem.“ — „Ako bi ti, sam po sebi, to storil,“ zaverne car, „tako postopanje tvoje bi bilo pohvaljeno; ali v tem primeru, se tiče stvar časti carske države. Pojdi s častjo, s carsko pomočjo.“ In svetnik se je odpravil na pot brez odlašanja, pa vže skupaj z bratom svojim, svetim Metodom. Nastopil je čas, ko je imel svetiti tudi ta svetilnik Božji, očiščen, oddaljen od sveta, sè zatajevanjem in molitvijo.

Oznanjeavca presvete Trojice sta šla čez Černo morje do Korsunja ali Hersonja, mesta na kriskem skorotoku, od Sebastopolja proti severju, kjer je bila tedaj znamenita trgovina ter

so se shajali ljudje raznih krajev in ver. Tamkaj se je potrebno zdelo svetima popotnikoma vstaviti se za nekoliko časa, da bi se bolje pripravila na vspešniše izpolnjenje svojega poslanstva. V Korsunju je mej drugim bilo mnogo hebrejcev. Ker je bilo videti, da bo imel delo s hebrejci v hazarski zemlji, se je lotil sveti Ciril tamkaj učiti hebrejskega jezika. Poslušal je hebrejce, ko so govorili, bral je njih knjige, učil se njih slovnice, ki jo je prevel na svoj jezik. — Tudi neki Samarijan, ki je živel v Korsunju ter se je večkrat o veri prepiral s Cirilom, prinese k njemu svoje knjige, katerih filozof ni znal brati. Kaj stori? Prosi, naj jih pusti pri njemu, zapre se v hram, moli, da bi mu Gospod odperl razum, da bi jih mogel umeti, in začne brati, in bere tako dobro, da je samarijan, ko je slišal njegovo branje, v stermentu zaklical: „Resnično, ti ki verujejo v Kristusa, prejemljejo darí Svetega Duha!“ in na to je dal brez odlašanja kerstiti najprej svojega sinu in potem samega sebe.

Z južnim krajem sedanje Rusije, kjer je mesto Korsunj so izdavnica bili znani ruski Sloveni iz Novgoroda, nekoliko po tergovskih opravkih, nekoliko po drugih razmerah. Zato ni mogoče, da ne bi bili kristijani tega kraja želeli bliže jih seznaniti z učenjem Odrešenikovim. Moglo se je celo zgoditi, da so bili že predstavili vsaj imenitniše knjige svetega Pisma na jezik, ki so ga umeli ti Sloveni. Sveti Ciril je v resnici v roke dobil v Korsunju neki prevod evangelija in psalmov in tako ga je očaral, da je htel na vsak način naučiti se in se je tudi res naučil jezika tega prevoda. Ali je bil to ruski jezik, vendar ni ravno gotovo.

Mnogo važniša pa je druga, gotova dogodba tega časa. Ko sta bila sveta brata v Korsunju, so se našli in iz morja na svitlo spravili, po trudu in prigovarjanju svetega Cirila, ostanki svetega Klemenca, rimskega papeža, ki je za vero v Jezusa Kristusa na povelje cesarja Trajana bil poslan v Korsunj in potem zavoljo gorečnosti za razširjevanje svete vere na mestu svojega izgnanja leta 102 po Kristusu veržen v morje. Ali kako, da v dolgih 700 letih, kar so prebivali sveti ostanki marternika Kristusovega v morskimi vodah, nikomer ni prišlo na misel, da bi jim bil izkazal podobno čast? Očitno je, da ima svoj čas vsaka stvar pod nebom, tudi svete reči. Očitno je, da se je še le zdaj kazala prava potreba svetih ostankov marternika Božjega. In v resnici, ako pomislimo, koliko je moralo to najdenje pripomoči k dobremu vspe-

hu delavnosti svetih bratov mej Sloveni, se ne moremo zadosti načuditi velikosti dobrote božje, ki je tako modro in skerbno pripravljal njih spreobrnjenje. Rasvitljevavca slovenska so čakali težki trudi. Mogočni sovražniki so grozili vspehu njiju svetega dela. Previdnost božja jima pokaže torej prelep primer zatajevanja v svetem marterniku, v njegovih ostankih jima poda najboljše orožje proti njim.

Še preden sta sv. Ciril in Metod zapustila Korsunj, se je primerilo, da sta imela opravka s temi, zavoljo katerih sta se napravila na tisti pot. Hazarski vojvoda je obstopil Korsunj s svojo vojsko. Sveti Ciril je vzel nase, da oslobodi mesto od napada, in pokazavši se vojvodu je tako dobrotno vplival nanj, da je ta brez odlašanja odstopil od mesta ne le ne poškodovavši ga, temuč tudi obljubivši svetemu Cirilu, da sprejme sveti kerst. Vidno je tako Gospod slavil pred nevernimi služabnika svojega.

Ko so sovražniki odstopili od Korsunja, sta se odpravila tudi sveta brata v hazarsko zemljo. Do Azovskega morja sta šla po suhem. V tem času je sveti Ciril vnovič skusil nad sebo čudo božjega varstva. Enkrat, v prvem času dne, ko je opravljal jutranjo božjo službo, padejo nadenj divji Ogri, tuleč kaker volčje, ter ga namerjajo vbiti. Ali on se ne da motiti, mirno moli nadalje: „Gospod, vsmili se!“ Ko vidijo to sovražniki, vkrote razjarjenost ter se mu začno poklanjati. Potem, prejemši od njega nauk, dadé slobodo kaker njemu tako tudi njegovim tovarišem, da nadaljujejo svoj pot.

Ko sta sveta brata prišla do Azovskega morja, sedeta na ladjo ter poplavata po vodi h kavkaškim goram. Izvedevši o njiju približevanju so jima Hazarji poslali naproti zgovornega človeka, najberž z namenom, da naprej poskusi njiju razum, ter bi vedeli, kako ju sprejeti. Človek se je berž začel pričati ž njima, ali kmalu je bil prisiljen spoznati svojo nezmožnost ter je vmolknil. Ta okoličnost ni mogla ostati neopažena od strani Hazarjev.

Ko sta se blagovestnika Kristusova prikazala k njim, so ju sprejeli, kaker gre sprejemati služabnike božje. Sam njih kan ali kralj ju je ne enkrat povabil z veliko prijaznostjo k bogati mizi ter se je živahno vdeležil njiju prepirov z judi in mahomedanci. Nič se ni prezerlo, da bi ju dostojno počastili. „Povej nam“, spraševali so Hazarji filozofa, ko se je prvič prikazal h kan-skemu obedu, „iz kakega rodu izhajaš, da ti moremo dati prilično mesto za mizo?“ — „Déd moj je bil velik in slaven, blizu carja

je stal“ odgovoril je po svoje filozof. „Ali on si ni hotel v korist obrniti te časti ter se je svojevoljno oddalil od njega. Tisti čas sem se tudi jaz rodil. Jaz sem vnuk Adamov.“ Umeli so spraševavci globoki zmisel tega odgovora in od tistega časa so ga začeli še bolj častiti.

Prepiri svetega Cirila z judi in mohamedanci so se ponavljali nekoliko krat. Ti in oni so mu dajali vprašanja raznih verst in on jih je reševal s čudovito jasnostjo in močjo, kar je razodevalo v njem svetel, znajdljiv um, globoko poznanje besede božje in odkritoserčno ljubezen k resnici. Hazarji so rekli naposled: „Mi nismo sovražniki sami sebi; gdor se hoče kerstiti dati od tega dne, naj se da po svoji volji. Vsakega pa, gdor bi se zmisлил poklanjati se proti zapadu, ali judovske molitve opravljati, ali mohamedansko vero deržati, obsojamo ga k smerti.“ In tedaj je bilo kerščenih 200 ljudi, ki so zaverгли ajdovske merzkosti in nezakonsko skupno življenje. Mej tem je kralj napisal carju Mihaelu pismo takega obsežka: „Mož, ki si ga poslal, nam je objasnil kerščansko vero in zlasti skrivnost presvete Trojice, vpotrebljaje pri tem tako prosto besedo kaker prilike. Zdaj smo spoznali, da je ta vera prava in zato smo veleli vsakemu, kedor hoče, kerstiti se dati po svoji volji. Tudi mi smo namenjeni storiti ravno to. Vverjamo te, da smo prijatelji tvojemu carstvu in, ako hočeš, gotovi ti služiti.“ — Sam kralj je spremil filozofa na pot. Predlagal mu je bogate darove, ali on jih ni sprejel, govore: „Daj mi raji vse vjete Gerke, koliker jih je zdaj pri tebi. Ta dar bo zame dražji od vsakega daru.“ Našlo se je 20 vjetih ljudi. Kralj mu jih je tudi oddal. Nato se je filozof vesel odpravil v svoj pot.

Koliker bolj sta se podvizala sveta brata za čast božjo, toliko jasniše se je nad njima videla slava Kristusova, toliko obilniše je Duh Božji izlival na nja svoje dari.

Ko sta se vračala, se jima je primerilo, da sta morala prehoditi neko puščavo brez vode. Več nista mogla prenašati žeje, ki ju je strašno pekla, Kar najdejo v nekem blatnem kraju vodo ali piti je ni bilo moči; grenka je bila kaker žolč. Ko so spremljevalci odešli iskat boljše vode, pravi sveti Ciril bratu svojemu: „Ne morem več prenašati žeje. Zajmi vsaj te grenke vode. On, ki je vsaljšal negdaj grenko vodo izraelcem, vteši tudi naju.“ Sveti Metod zajme vode in pokazala se je sladka in hladna. Vtolaživši torej žejo sta z globokim čutilom hvaležnosti slavila Gospoda, ki dela čudeže pred svojimi služabniki.

Sveta brata sta iz hazarske zemlje šla zopet čez Korsunj. Enkrat, ko je bil zvečer pri korsunjskem nadškofu, se oberne sveti Ciril k njemu s tako prošnjo: Moli, oče, zame, kaker bi mogel moliti zame moj rodni oče!“ Neketerim iz pričujočih se je taka beseda čudna zdela in vprašali so ga potihoma, zakaj je to rekel? — „Jutri zjutraj“, odgovori sveti Ciril, „nas zapusti nadškof in otide h Gospodu.“ Kaker je povedal, tako se je zgodilo, nadškof je vmerl.

Zaslišavši, da prebivavci mesta File praznoverno časte neki velik hrast zraščen s črešnjo, nazivaje ga Aleksandra, in da zveršujejo pod njim svoje daritve, ne dovoljevaje ženskemu spolu niti k njemu hoditi, niti pričujočemu biti pri daritvah, se odpravi sveti Ciril brez obotavljanja v tisto mesto in zbravši prebivavce, jim pravi: „Gerki so se vklanjali boljšim stvarjem, nebu in zemlji, pa so šli v večno martro. Ali morete vbežati večnemu ognju vi, ki se poklanjate slabši reči, drevesu, ki že tako samo po sebi rado gori!“ — „Mi ga nismo sami začeli častiti, ampak od dedov svojih smo se navadili“, je odgovorilo ljudstvo; „prium nam ono podaja vse, kar bi koli poprosili, — zlasti velik dež. Ali si moremo kaj, da ga ne bi častili? Gdor bi se prederznil to storiti, precej bi bil kažnjen sè smertjo. Tedaj bi nihče od nas nigdar ne videl dežja“. Na to jim je odgovoril filozof: „Bog govori o vas v svojih knjigah in vi se odvrčate od njega. Spoznajte, bratje, Boga, ki vas je vstvaril. Glejte pred vami tudi evangelij novega zakona božjega, ki ste vanj kerščeni.“ Na te besede so sperva starešine in potem vsi drugi pristopili k evangeliju, se pred njim prilično poklonili in poljubili ga.

Mej tem jim je podal sveti Ciril bele sveče in vsi so s petjem šli k drevesu. Filozof je prvi vzel sekiro ter vsekal vanj 33 krat; po njegovem zgledu so storili tudi vsi drugi; drevo se je posekalo s korenino in sežgalo. Po noči je šel dež. In vsi so častili Boga.

Z radostjo sta se vernila v Carjigrad služabnika Kristusova in milostivo ju je sprejel blagoverni cesar Mihael, vtešen po polnem vspehu njiju poslanstva. Želé dostojno poplačati njiju slavni trud, ju je hotel narediti za škofa, ali, kaker resnična učenca tistega, ki je nosil na sebi obraz ponižnega služabnika, sta odklonila od sebe to čast. Sv. Metod se je zadovoljil sè skromnim poklicem predstojnika samostanske družine Polihronske

(na azijskem bregu, blizu Kizika), sv. Ciril pa se je v prejšnjem poklicu vstavil pri carigrajski cerkvi svetih aposteljnov. Tukaj se je služabnik božji zopet posvetil navadnim vajam posta in molitve, da bi ž njih pomočjo, nahajaje se v duhovnem občevanju z učenci Kristusovimi, vspešniše dozorel do polnote doveršenosti apostoljske, in izpod sence hrama, posvečenega njih imenu, pokazal se ko resničnega aposteljna sredi teh, katerim v službo ga je Gospod zgotavljal z raznimi načini od materinega telesa.

Cerkev in cvetje.

III.

K a k o, k j e i n k e d a j s e p r a v r a b i j o c v e t l i c e i n s p l o h r a s t l i n e v č a s t b o ž j o i n o l e p š a n j e B o g u p o s v e č e n i h p r o s t o r o v .

Lahko se rabijo rastoče v posodah, ali pa vtergane ali odrezane v pušeljcih ali vencih. V posodah rastočih je treba vedno primeroma dosti pripravljenih imeti, ker se tudi poletu lahko zgodi, da zavoljo deževja ali kakega drugega vzroka ni mogoče dobiti vertnega ali drugega domačega cvetja za vence in pušeljce. Tudi je resnično, da stoji po navadi vsaki cvet najlepše na rastlini, ki ga je rodila, in mnoga draga zelišča bi bilo škoda razmesariti, da bi se njih cvetje ali perje v pušeljce in vence povilo, kjer bi se mej drugim morebiti komaj razločilo in opazilo.

Ali posode, v katerih rastejo dotične rastline, navadno niso take, da bi kaj lepšale oltar; dostikrat celo jako žalijo oči, ker so iz preproste lončenine in semtertja različne velikosti in oblike ter tudi ne posebno snažne videti. Zato bi se moralo skrbeti za lepe unanje posode, ki bi bile vsaj po dve in dve enako velike in enako delane. Po mestih se dobe na prodaj prav lepe iz gline, porcelana, kovine ali druge tvarine, tudi iz lesa prav vmetalno in vkusno napravljene. Pa lahko bi se rabile tudi lečedno iz verbic spletene, kaker kaki jerbasiči ali tudi drugačne podobe, ako se hoče, s primernim stalom, lepimi róčicami ali drugo okraso. Take pletenice bi mogle imeti prostora tudi za več cvetličnih posodic, eno na verhu, dve ali tri nekoliko niže, prav zdolaj pa za cel venec.

Po gosposkih hišah rabijo unanje posode tudi lampicam po-

dobno obešene za take zeli, ki rastejo viseč; v cerkvi pa bi to ne bilo dovoljeno, kaker je ne davno skupščina za svete obrede v Rimu naravnost določila. Meseca grudna lanskega leta se je obhajala v baziliki svetega Lovrenca petnajstoletnica smerti svetega Damaza papeža. Bazilika je bila razsvitljena z električno lučjo in okrašena s cvetličnimi lampicami. Oboje je višja cerkvena oblast za nadalje prepovedala in električna luč se je odpravila berž drugi dan.

Kedor nima čednih unanjih posod, naj bi skerbel, da neprijetne kahle kako drugači zakrije. Morebiti ne bi bilo napak, ako bi se ogernile s čednimi ruticami, ki bi bile primerno tiste barve, ki je za dotični praznik predpisana. Ali pa naj se za svečnike ali kako drugači skrije, kar je neprijetnega. Na vsak način pa naj se prej dobro osnaži, kar se misli na oltar postaviti, posoda in rastlina vnjej, da ne bo blatna, prašna in sploh vmazana ali s pajčinami preprežena in s plevelom zaraščena. Vvelo in suho perje in cvetje naj se otrebi in vse, kar ni lepo, odstrani. Tudi naj se le take rastline postavljajo na oltar, ki jih je res lepo videti, ne kake vboge, meršave stvari, ki se jim vidi na prvi pogled, da niso dobile, kar bi bile potrebovale; enako ne take, ki so vže po natori za to nepripravne, ako n. pr. tako rastejo, da skoraj ni drugega videti kaker galge, ki jih je treba, da se nanje vesijo.

Tu bodi omenjeno tudi, da ima biti palica, kjer je potrebna, koliker mogoče mej perjem skrita, ravno tako vezi, s katerimi je nanjo privezana rastlina. Ako pa to ni popolnoma mogoče, naj bo paličica vsaj prav čedna in primerna, nigdar višja od rastline, tudi ne zelene barve, temuč ali temno erdeča ali kake druge primerne, zlasti temne lesne barve, brez kake bele ali svitle steklene bunčice na verhu.

Natergane ali narezane cvetlice se vežejo v vence in v pušeljce (šope ali bukete — ptujega korena so te besede vse tri, torej v tem oziru nobena boljša od druge, le da je prva pri nas za ta pojem najrazumljiviša in zato mem najljubša).

Da bodo pušeljci in venci lepi, je treba, to je jasno, najprej lepih cvetlic, pa tudi lepega perja ali trave. Potem pa je treba vedeti, kako se vse to prav vredi, kaj se spristuje poleg drugega, kaj ne. Ako se jemlje vkup premnogoverstno cvetje, se skoraj gotovo ne bo naredilo nič posebnega, eno bo drugemu na potu in vse vkup bo zmes brez vidnega lepega reda. Na-

sproti se dajo iz le enoverstnih cvetlic in primerne perja narediti krasne reči, n. pr. iz samih rož, iz samih lilij, iz samih nageljnov itd. Najlepše pa bo najberž, ako se združijo nepremnoge razne, večje in manjše cvetlice ravno tiste barve, ali pa tudi po nekoliko različnih barev. V prvem primeru bi se najprimerniše držali cerkvene barve praznika, ki se ima povečati s cvetličnim nakitom. Keder je vkazana bela obleka, naj bi se rabile večinoma, koliker je mogoče, bele cvetlice; keder je erdeča, erdeče; keder vijolična, vijolične. Zapovedano se zna da to ni nikjer. Gledati pa bi bilo vsaj vselej na to, da se družijo barve, ki so lepe ena poleg druge. Erdeča je zlasti lepa poleg zelene, rumena se podaja poleg vijolične, plava poleg pomarančeve. Erdeča in zelena, rumena in vijolična, pomarančeva in plava so si namreč nasprotne barve, ki ena drugo povišujejo in poživljajo. Lepa in značajna je pa tudi sestava erdeče z rumeno ali s plavo barvo, pomarančeve sè zeleno ali vijolično. Menj vgajajo ena poleg druge tiste barve, ki ena v drugo prehajajo, kaker rumena poleg pomarančeve, erdeča poleg vijolične, plava poleg zelene itd. Pri tem imamo gledati, to se ve da, ne le na cvetlice; k rumenemu cvetju bi se pa bolj spristalo višnjevo, ali tudi erdeče ali plavkasto perje, k plavemu pomarančevo ali tudi erdeče ali rumeno, k temu in onemu belo ali belkasto. Tako perje se nahaja po gosposkih vertih nasajeno kaker cvetlice. Moglo bi tudi celo samo služiti za pušeljce; saj se dajo prav čedni in gosposki narediti celo iz same trave, kaker je n. pr. *Stipa pennata*, *Bromus brizaeformis*, *Agrostis nebulosa* itd.

Najlepša mej vsemi travami je velikanski *Gynerium argenteum*, ki se vidi vže prav pogostoma na gosposkih vertih ter se posušena mnogo rabi za sloveče Makartove bukete, priljubljene dandanašnji tako, da je na Dunaju celo število delavnic, ki se vzderžujejo edino ž njimi. Ti buketi ali pušeljci so veliki, vmetalno sestavljeni šopi iz paljmovih vej, ki se lepo vbeljene visoko vzdigujejo mej prekrasnim ginerijem izmej raznih, lepih, suhih trav. Tudi navadni, vsakemu otroku znan, terst se vidi včasih bolj nizko vmes.

Makartovi pušeljci so primerni velikim prostorom, za prostorne velike oltarje kaker nalašč; ime, ki ga imajo po znanem dunajskem malarju, ni treba, da bi nam jih delalo menj prijetne. Zlasti za cvetno nedeljo skoraj ne bi vedel oltarju primerniše olepšave. Ali zamolčati vendar ne smemo, da bi se dva prava

Makartova buketa ne dala napraviti brez precej velikih stroškov.

Iz vsega tega bo dragemu bravcu jasno, da ni ravno prelahko za cerkev spodobne pušeljce sestavljati. Natančnih določeb tudi ni moči dajati; dobrega vkusa je treba in pa spretne roke. Gdor ima to, si bo vedel sam pomagati brez mnogega nauka. Sploh bi se moralo gledati, kar se tiče barve, da bi pušeljci ne bil presrakast, n. pr. da se ne vplete bela roža tikoma poleg temno erdeče, skoraj černe; vmes bodi kaj svetlo erdečega ali vsaj lepo zeleno perjiče. Tudi naj se ne tlači na kup razno cvetje skoraj enake barve, n. pr. ognjeno-erdeče pelargonije, ognjeno-erdeče rože, ognjeno-erdeče verbene, ognjeno-erdeč floks (phlox). Vmes bodi kaj zelenega, le ne prenadabelo. Vsaka cvetlica naj se vidi in razloči v svoji posebnosti in lepoti. Kar se sestave tiče, bodi pušeljci vsaj tako visok, kaker posoda, v kateri ima stati; širjava naj navadno ne presega visokosti. Na verh, torej v sredo naj se dene drobnejše cvetje na tenkih, gibičnih recljih in vejicah; primeroma veliki cveti in tudi temnejše barve naj bodo spod; od roba posode ne popolnoma do tal pa se primerno rabijo rastline, ki viseč rastejo, naj cveto ali ne. Sploh bodi pušeljci nekako lahkoten in rahel videti, ne prisiljen in štorast; zato naj se tudi ob straneh izmej velikih cvetov, ki mu delajo tako rekoč poglavitno telo, vzdigujejo, lepo se vpogibaje, razne trave ali drobno zrezljana peresa, kaker praprotna, in ovičajna zelišča. Vse pa mora biti zvezano tako, da se da v vodo postaviti in konci recljev vsake vejice do vode sežejo. Predolgi reclji se odrežejo, ko je šop zgotovljen, da stoje vsi v eni ravlini.

Drugači se delajo ročni pušeljci, ki niso za v vodo, rabljivi v cerkvi za nove maše. Naredi se najprej le podlaga iz primerne zelenja. Cvetlice se narežejo s kratkimi reclji, neketere, kaker kamelije, tudi čisto brez reclja. Potem se nabodejo in priterdijo na primeren, tenak drat ter se vsaka posebej v lepem redu zataknejo v podlago. Tako se naredi dosti lažje kaj prav lepega in vmetalnega in rabijo se tudi lahko cvetlice, ki bi se sicer ne dale, kaker vže omenjene kamelije in druge take.

Tudi vencem se dela rajši prej le podlaga, najlepše iz dobro izbranega mahu; potem se še le cvetlice na drat nabodene v primernem redu vanje vtaknejo in priterdijo. Vender se morejo, kaj pa da, tudi ob enem vpletati cvetlice, kaker se pri dolgih kitah (ali girlandah) v resnici sploh dela.

Natančniše popisovati, kako naj se kite in venci pleto, pač ni potrebno ter bi skoraj da malo pomagalo. Pojdimo torej dalje ter povejmo, kje se imajo cvetlice, bodisi tako ali tako, rabiti v poveličanje službe božje.

Najiminitniši kraj v cerkvi je veliki oltar. Tu ima cerkev, tako rekoč, svoje sredopičje; kar je noter najiminitnišega in najlepšega, navadno je tukaj zbrano. Zato gre tudi cvetlična okrasa najprej velikemu oltarju. Pa tudi stranski naj se ob velikih praznikih in posebnih slovesnostih ne puste preveč zapuščeni.

Le stranski oltar se olepotiči za god svetnika, ki mu je posvečen, ali meseca majnika za šmarnice; primerno je namreč, da se ta sicer ljubeznjiva, pa vendar le prosta pobožnost ne opravlja pri velikem oltarju. Ali tudi ob posebnih priložnostih, n. pr. ob shodu tretjeredne skupščine ali kake bratovščine, ako ima v cerkvi kakov stranski oltar odločen za svoje obrede in molitve, naj se ta primerno opravi.

Ob največjih praznikih in nenavadnih slovesnih priložnostih se morejo tudi cerkvene stene, znotranje, ali tudi unanje, opraviti v cvetličje. Ob slovesnih procesijah s presvetim Rešnim Telesom celo drugi kraji, koder se ima pomikati procesija. V veliki tjedeni pa se spodobi, da posebno lepo opravimo s cvetjem božji grob, ki nam v svoji navadni celoti pred oči postavlja vert, kjer je bil grob, kamer so položili truplo zveličarjevo.

Naposled je tudi pri merličih in na grobeh opravičeno rastlinstvo in tudi cvetje. Ko je vmerlo nedolžno dete, je pri nas od nekedaj s pušeljci pokrito na mizi ležalo. V novejšem času pa je vpeljala gospoda tudi pri odraščenih drage vence, ki se pokladajo v znamenje spoštovanja, ljubezni in sočutja na mertvaški oder in potem z merličem vozijo na pokopališče. Nikar ne recimo, da je to vselej in vse le zapravljivost in baharija; ako ne bi prišlo iz pravega namena, bi bilo cerkveno lepoticenje ravno tako. Pravi namen mertvaških vencev — v znamenje žalosti se rabi za nje navadno le belo cvetje — je pa ne le ta, da se pokaže ljubezen in spoštovanje do rajnega; mertvaški venec je kaker nekakova molitev zanj; ker je tek dokončal in vero ohranil, naj mu da ljubi Bog v nebesih krono pravičnosti, venec zmage po boju tega življenja, kaker mu mi ta pozemeljski venec polagamo na grob. V tem pomenu je današnja navada gotovo lepa, ginljiva in vse hvale vredna; žalostno je pa, ako se poleg

grobov posvetnih ljudi, ki jih domači v časti imajo in s cvetjem in venci lepoticijo, kaker le vejo in znajo, ako se poleg njih vidijo grobi duhovskih oseb, zapuščeni, zanemarjeni in goli, kaker ne bi bili imeli na sveti nikoli nikoger, ki bi jim bil nekoliko hvaležnosti in ljubezni dolžan. Pač lepo delo kerščanskega vsmiljenja bi storili bratje in sestre tretjega reda, ako bi tudi v tem oziru nekoliko skerbeli za svoje rajne redovne brate in sestre, pa véasi kaj storili, sè vso previdnostjo, kajpada! tudi za kak zapuščen grob duhovnika, ki so ga kedaj videli v življenju. Vejica beršlina, ki se mu vsadi na gomilo, ne bo stala mnogo truda, še menj denarja, vender bo rastle tam ko priča ljubezni in spoštovanja do častitljivega mašniškega stanu in ne bo ostala pred Bogom brez zasluženja in plačila.

Naj prej torej gredo cvetlice v cerkvi na veliki oltar. Ali nigdar ne smejo stati na tabernakeljnu; tudi ne pred njim, če prav le ob straneh pri vratih*). Pač pa smejo stati ob straneh tako, da je spred tabernakelj prost ter se morejo vrata odpirati brez ovire.

Pravi prostor cveticam je za svečniki, to je tako, da se mej dvema svečnikoma vidi po ena rastlina ali pušelj. Kjer ima oltar zadosti prostora, pa stoje lahko v dveh ali treh verstah, manjše spred, večje odzad. Ako se postavijo tudi kam više, na kake simze ali druge podobne prostore, to ne more biti napčno, da le ne zakrivajo oltarne podobe ali da bi stale še celo verhu nje. Sploh ne sme biti na oltarju rastlinstva nigdar preveč, sicer je bolj podoben rastlinjaku ali cvetlični prodajalnici, kaker oltarju. Zlasti šmarnični oltar pokriva véasi taka gosta šuma, ker menda prineso ljudje, kar imajo, vsi kmalu, namestu da bi se lepo verstili ter bi vsaki le to izbral, kar je v resnici vredno, da se postavi na oltar Materi Božji na čast. Pa tudi sè svečniki in drugimi rečmi so oltarji dostikrat od sile preobloženi, tako da mašnik komaj dobi malo prostora za kelih in bukve. Vzrok je temu to, ker se pušča vse gospodarstvo v tem oziru ljudem, ki imajo dobro voljo pa slab vkus in o leposlovju nobenega pojma. Takim se dostikrat oltar sam nič ne smili; brez premisleka skopljejo luknjo in zabijejo šarnagelj, da obesijo

---

*) Ante ostium Tabernaculi Ss. Sacramenti . . . non est retinendum vas florum vel quid simile, sed potest collocari in humiliori et decentiori loco. S. R. C. 22. Jan. 1761.

nanj kake pisane planke ali drugo malovredno ropotijo. Razva-
da se nam zdi tudi, na oltar postavljati več slik, kaker mu jih
je bilo prvotno namenjenih, tako da potem ena iz za druge
gleda; saj pač ni treba, da bi imeli v vsaki cerkvi vse razne
podobe Matere Božje, kaker ravno v navado pridejo; ena je za-
dosti, pa tista naj bo lepa. Tudi druge svetnike lahko častimo,
ne da bi morali ž njimi drenj delati po oltarjih. Vender to le
mimogrede; o cvetlicah na oltarju pa povdarjamo še enkrat: Ne
preveč! zlasti ne, da bi bile mašniku kaker koli na poti. Tudi
naj terdno stoje, da ne bo nevarnosti, da bi se kaj prevernilo,
in naj se rabijo tako, da se ž njimi oltar ne poškoduje. Rasto-
čih v kahlah zlasti na lesen oltar ne smemo postavljati brez za-
dostne podlage. Navadne, ne pocinjene skledičice ne zadostujejo,
ker gre mokrota skozi. Zalijo naj se tudi vže nekoliko prej, ne
ravno ko se imajo postaviti na oltar ali celo še le na oltarju.

Ako je poleg oltarja primeren prostor, lepo stoje tudi na
tleh v kebleh na vsaki strani po ena ali tudi več velikih rastlin,
kaker so n. pr. *Clematis*, *Glycine sinensis*, margarana, oleander,
paljma, rožno drevesce itd. To se ve, lepi pari morajo biti.
Ovijavke, kaker *Clematis* in *Glycine*, bi se mogle celo oviti po
oltarnih stebrih, in ako ste rastlini zadosti veliki, okleniti ves
oltar s prekrasnim živim vencem. Tudi ob stenah po cerkvi in
celo zunaj pred velikimi vratmi bi mogli stati pari takih velikih
rastlin, ako je primeren prostor in ne prevelika nevarnost, da bi
jih ljudje polomili in poškodovali. Vrata se z ovijavkami lahko
opleto, kaker smo rekli glede oltarja. Sicer pa se morejo tukaj
in po notranjih cerkvenih stenah kaker tudi krog oltarja in na
njem lepo razvesiti venci in kite, le da naj se nikar pre-
več ne razbija in ne razkopava zid. Najboljše bi bilo, ako
bi se napravile enkrat za vselej primerne lepe roče, ali da
bi se vže ko se cerkev zida ali oltar dela, mislilo na vse, kar
je treba, da se more o posebnih prilikah bogato olepšati, ne da
bi se kaka škoda napravila. Sploh moramo reči tudi to, nam ne
dopadajo oltarji, ki so vže sami na sebi in torej vsaki delavnik
tako olepotičeni, da jim tudi za največi praznik ni mogoče nič
dostaviti. Taki so dostikrat oltarji v tako imenovanem gotov-
skem zlogu. Vsaki oltar naj bi imel za prazničnišo opravo za-
dosti in primernega prostora.

Tretjič imamo natančniše določiti, kedaj naj se cvetje in
sploh rastlinstvo rabi za olepšanje bogoslužnih krajev. Sploh,

kajpada, ob nedeljah in praznikih, ne ob delavnikih, zlasti ne, ako se tisti dan ne obhaja god kakega svetnika, temuč spokorna služba božja, kaker na pepelnico in druge dni v postu, keder je maša v vijolični obleki, ali na vernih duš dan. Vender naj bi oltar, kjer se hrani presveto Rešno Telo, tudi ob navadnih delavnikih ne bil brez cvetlic, kaker ne sme biti brez večne luči spred; po ena ali dve posodi na vsaki strani tabernakeljna naj bi tudi ob takih dneh ne manjkali.

Ob nedeljah, keder ni nobenega posebnega praznika, naj bo veliki oltar, tudi ako bi ne bil tabernakelj na njem, nekoliko obilniše opleten*); naj ima na priliko po tri cvetlične posode na vsaki strani v spomin skrivnosti presvete Trojice. Vender so neketere nedelje, ko se ima pustiti, kakeršen je, brez olepšanja; to so v adventu 1., 2. in 4. nedelja**) in v postu vse razen čerterte***) in koliker toliko tudi cvetne ali oljične. Tretjo nedeljo v adventu, ki se imenuje po latinski *Dominica „Gaudete“* to je „nedelja veselite se“, in četerto nedeljo v postu, ki se imenuje *Dominica „Laetare“* to je „nedelja veseli se“, naj se veliki oltar zmerno opravi s cveticami; najprimerniše bi bile vijoličaste barve.****) Take barve cvetje bi bilo primerno tudi na dan

*) „Oltarje opletati“, „oltar je lepo opleten“, tako pravijo po vipavski dolini.

**) *Super Altare et inter candelabra vascula cum flosculis ac similia ornamenta solemnia Dominicis et Feriis Adventus adhiberi minime debent, excepta tamen tertia Dominica, quae laetiozem ornatum requirit, et Festis Sanctorum, quibus occurrentibus etiam in Adventu Altaria sunt ornanda. Gavantus, Thesaurus sacrorum Rituum, Venetiis 1823. Tomus II. pg. 48.*

***) *Dominica prima Quadragesimae Altare floribus non ornetur neque apponantur Imagines seu Reliquiae inter candelabra. Ministri sacri non utantur Dalmatica ac Tunicella sed Planetis plicatis in Ecclesiis majoribus, sicut etiam in omnibus aliis Dominicis et Feriis Quadragesimae excepta Dominica 4. Ib pg. 86.*

****) *Dominica Gaudete . . . Altare aliquantum solemnius parari debet et inter candelabra apponenda sunt vascula cum floribus, sive eiam ubi habentur Sanctorum Imagines vel Reliquiae. Denique in eadem Dominica pulsantur Organa in signum laetitiae. — Dominica 4. Quadragesimae pulsantur Organa et in Missa solemni Ministri sacri utantur Dalmatica et Tunicella coloris violacei; Altare vero paratur festivius, quam in aliis Dominicis, nam adhiberi possunt flores, Imagines aut Reliquiae, quae non possunt adhiberi in aliis Dominicis. Gavantus II. 51. 86.*

pred božičem, ki se glede cerkvene slovesnosti ravna po tretji adventni nedelji, ob treh predpepelničnih nedeljah, imenovanih *Septuagesima*, *Sexagesima* in *Quinquagesima*, ob procesijah prošnjega tjedna in na dan nedolžnih otročičev, ako ni v nedeljo; tudi na svečnico poleg belega. V cvetno nedeljo pa naj se ne rabijo cvetlice, dasiravno se ima oltar nekoliko opraviti. Namestu njih naj se vzamejo palmove ali oljične vejice, semtertja nekoliko pozlačene ali posrebrene, ter se v lepem redu postavijo mej svečnike.*) Primerne bi bile pač tudi dve ali štiri rastoče palmice ali druge palmam podobne rastline brez cvetja, kaker *Dracaena*, *Pandanus*, *Yucca*, ali tudi, kaker smo vže omenili, po dva tako imenovana Makartova buketa, pa seveda brez pavovih peres, ki se semtertja tudi vidijo v takih buketih. Oljične veje za duhovnike in škofa pa naj se, ako ni dobiti palmovih, opletejo s cvetjem, da bodo lepše od navadnih, ki se dajo cerkvenim služabnikom in postrežnikom, in kjer je navada, tudi drugim ljudem.**)

Podobno, to je le sè zelenjem, brez cvetja, bi se primerno opravil oltar tudi tiste nedelje po treh kraljih ali po binkuštih, keder se mašuje v zeleni obleki. Zelene cvetlice se dobé sicer neketere, ali malo komu se bodo prikupile, ker se od perja po barvi ne razločijo in v resnici skoraj niso vredne, da bi se človek vkvarjal ž njimi, zlasti ker se da ob takih prilikah oltar z različnim zelenim perjem prav lepo opraviti, in ako se semtertja kaka cvetličica navadne cvetlične barve potakne vmes, tudi nič ne bo škodilo.

Najbolj priljubljena cvetlična barva je erdeča; najprimerniše pa je erdeče cvetje v cerkvi ob praznikih ki imajo erdečo mašno barvo. Taki so izmej zapovedanih binkušti, sveti Peter in Pavel in sveti Štefan, prvi marternik. Sem moramo prištevati tudi prvo nedeljo meseca malega serpana, ko se obhaja praznik presvete Rešne Kervi, in vse nedelje, na ketere pade god kakega aposteljna ali marternika ter se zato v erdeči barvi mašuje. Ob vseh teh godovih naj bi se rabilo v cerkvi erdeče

*) Altare hac die parce paretur, non cum Floribus vel Imaginibus solemnitate indicantibus, sed intra Candelabra interponi poterunt Rami Palmarum sive Olivarum, auro vel argento decenter ornati. Ib. 92.

**) Rami olivarum benedicendi, inter quos, si palmae haberi non possent, ornentur et aptentur ex dictis ramis aliquot flosculis et parvis crucibus ex palmarum foliis compositis, ut speciosiores ceteris appareant, pro Episcopo, Canonicis et Magistratibus. Caer. Ep. II. 21.

cvetje, ali celo tudi erdeče ali erdečkasto perje. Spomlad in poleti to ne bo nič težkega. Za svetega Štefana dan pa ni ravno potrebno, da bi stalo samo erdeče cvetje na oltarju, ker je mej osmino božičnega praznika, ki mu gre bela barva; vender, ako mogoče, naj bi se kake dve ali štiri posode z belim cvetjem nadomestile s posodami z erdečim.

Ostali zapovedani prazniki in nedelje imajo belo cerkveno barvo. Tudi cvetlice na oltarju naj bodo te dni vsaj večinoma bele; saj to ni tako velika težava, ker je prekrasnega belega cvetja v resnici menda največ Bog dal. Mnoge rastline cveto le belo; ketere navadno v drugih barvah cveto, imajo pa vsaj skoraj vse tudi belo cvetoče sestrice. Znane so bele rože, bele georgine, astre, abutilon, ciklamen, krizantém, begonije, pelargonije, petunije, hortenzije, primule, baljzamine itd. Nadomeščati se more bela barva pa tudi z rumeno, ki je poleg bele sicer neketerim zoperna videti, pa v resnici menda vender le ni tako; meni se bela narcisa, ki ima v sredi rumen krožec, nika-ker ne zdi gerda cvetlica in papeževa zastava, ki je bela in rumena, se mi zdi lepša od vsake druge, bodi si belo-erdeča, belo-erdeče-modra ali kakeršna koli. Da se poleg belih, smejo rabiti tudi vseh raznih drugih barev cvetlice, gotovo ni treba še le dopovedati in dokazovati, volijo pa naj se rajši belkaste in svitle, kaker temne in černkaste.

Na ta način, to je, koliker mogoče z belimi cvetlicami, naj se opleta oltar potemtakem za praznik neomadežanega spočetja, božični dan, novo leto, tri kralje, imena Jezusovega nedeljo, svečnico, praznik svetega Jožefa in oznanjenja Marijinega, veliko noč, belo nedeljo in vse nedelje v velikonočnem času, kaker sploh vse nedelje, keder se v belem mašuje, vnebohod, sveto Trojico, sveto Rešno Telo, veliki šmarin, mali šmarin, imena Marijinega nedeljo, nedeljo cerkvenega posvečevanja in vseh svetnikov praznik.

Največ cvetja se potrebuje za slovesnost presvetega Rešnega Telesa, ko imajo biti ne le vsi cerkveni oltarji, kar je najlepše mogoče, opleteni, temuč tudi, koliker se da, cerkveni zidovi znotraj in zunaj, okna in hišni zidovi ob cesti ali poti, koder gre procesija*), zlasti pa oltarji, kjer se procesija vstavlja in blago-

*) *Viae, per quas processio transire debebit, mudentur et ornamentur aulacis, pannis, picturis, floribus frondibusque virentibus secundum posse et qualitatem loci. Caeremoniale Episcoporum. l. 2, c. 33.*

slov z najsvetejšim daje. Po starodavni cerkveni navadi se tudi tla v cerkvi in pot, koder se nosi presveto Rešno Telo, s cvetlicami potresa.*) Tako tudi ob škofovem prihodu.

Mej ostalimi prazniki je v tem, kaker v vsakem oziru, najimenitniši velika noč, potem božič, trije kralji in vnebohod; nadalje mej Marijinimi prazniki veliki šmarin in čisto spočetje. Ali tudi ob drugih gori imenovanih godovih naj cerkev ne bo brez primernega cvetličnega olepšanja.

Tudi soprazniki naj bi se v cerkvi razločili od navadnih delavnikov. Za svetega Janeza Kerstnika bi bila primerna dva velika pušeljca, iz praproti in kersnic vmetalno sestavljena. Za godove svetih aposteljnov bi šlo navadno zlasti erdeče cvetje, ravno tako, ako se keterega drugega marternika god kje ko sopraznik obhaja; tolikanj bolj, to se ve, ako je patron cerkve. Celo neketeri drugi dnevi naj bi se razločili od navadnih dni. V naših redovnih cerkvah n. pr. naj bi se skerbelo za primerno olepšanje vse tiste redovne godove, ki jih je Cerkev počastila s popolnim odpustkom, ki se more dotični dan dobiti v omenjenih cerkvah. Da bodo bratje in sestre tretjega reda v cerkvah, kjer ima njih skupščina sedež, razen svetega očeta Frančiška in svetega Antona, svoje posebne patrone, svetega Ludovika in sveto Elizabeto, tudi s cvetlicami po moči počastili, to je kar gotovo; saj ravno njim to posebno priporočamo, skerbeti namreč za cvetlično olepšavanje v njihovih in naših cerkvah. — Mesec majnik z ljubeznjivo šmarniško pobožnostjo smo vže v mislih imeli; ravno tako veliki teden z bogato opravljenim božjim grobom.**)

Tukaj bodi dostavljeno še nekaj o velikem četertku ko dnevi, ki mu gre tudi neko cvetlično olepšanje. Ta dan je slovesna maša v beli obleki; naj se torej tudi, vsaj na veliki oltar, postavijo neketere posode s cvetlicami, najprimerniše belimi. Po maši in prenesenju svetega Rešnega Telesa, ko se oltarji razgrinjajo, naj ti, ki mašniku pomagajo, cvetlice z oltarja vzamejo in vmaknejo.***)

*) Pavimentum vero perpolitum sit et floribus seu herbis bene olentibus praesertim ubi processio transire debet, sit sparsum et seminatum. Gav. 205.

**) Potest autem ornari etiam floribus, sive aliis rebus ad splendorem ducentibus, additis multis luminibus sive ex cera alba sive etiam ex oleo. Gav. 111.

***) Acolythi omnia in sacristiam asportabunt, alii Cereos extinguent, alii vascula cum floribus amovebunt. Ib. 117.

Potem se noge vmivajo na posebnem, zato pripravljenem kraju, kjer ima biti miza sè vsemi k temu potrebnimi posodami in drugimi rečmi, in miza in posoda in ves kraj naj bo potresen s cvetlicami in dišečimi zelišči.*) To ima biti v znamenje ljubezni in veselja in naj bi se ne opuščalo, ker je v škofovskem obredniku naravnost predpisano, ne le svetovano.

V veliko soboto bi imel biti veliki oltar brez cvetja kaker ob nedeljah v adventu in postu; ali navadno se začne vže v petek popoldne pripravljati za nedeljo. Po pravici pa je cvetje na oltarju v binkuštno soboto. Na vernih duš dan bi zopet ne imelo biti; ali navadno ostane oprava prejšnjega praznika vseh svetnikov, in zlasti, ako se dotične molitve začno že po večernicah tega praznika, se skoraj ne more oltar berž tako razpraviti, kaker bi bilo primerno žalostnemu opraviču za verne duše po škofovskem obredniku. Naj se stori, kar in koliker se more, da bo prav.

Predolgo puščati pušeljce in vence, ali tudi rastoče cvetlice na oltarju, pa bi bilo na vsak način napaka; saj je pač žalostno in gerdo videti v cerkvi vvele vence in pušeljce, ali rastoče cvetlice, ki se jim vidi, kako bi vže silno rade prišle zopet na sonce in zrak. Naj se torej nikar ne puščajo noter dosti čez dva dni; zlasti naj se pušeljci, ako so popoldne pred praznikom narejeni, ta dan po prazniku, le kar gotovo dolu pobero in na lužo veržejo. Le, ako se obhaja praznik z osmino ali če jih je več poversti, morejo ostati po nekaj dalje. Treba je pa skrbeti, da se ne posuše in ne vvenejo. H koncu tega kosa povemo, kako pravijo, da se to vtegne doseči:

„Odrezane cvetlice se većinoma ne dajo čez 24 ur sveže ohraniti. Neketere se ohranijo dalj, ako se jim da vsak dan frišne vode, ki se ji pristavi ščepec saljpetra. Celó vže popolnoma vvele cvetlice se dajo oživiti, ako se postavijo v krop, tako da bo tretjina rečlja v vodi. Ko se bo krop ohladil, bodo cvetlice zopet sveže. Nato se blizu za palec rečlja odreže in šop zopet v frišno vodo postavi. Popolnoma se požive na ta način temnih barev cvetlice, nežne, bele in svitle pa ne tako popolnoma“.

---

*) *Ipsa mensa, ac vasa et totus ille locus floribus et herbis odoriferis aspergatur. Caeremoniale Episcoporum, lib. 2, cap. 24.*

Razlaganje novega vodila svetovnega tretjega reda svetega Frančiška.

(Dalje).

2. Pri sprejemi se poda novincu posebno oblačilo tretjega reda, in to je škapulir in pas.

Škapulir mora biti volnen in sicer erjav ali pa siv. Dolg mora biti toliko, da pokrije persi in herbet in da ga pas še doseže. Trakova, ki skupaj deržita prednji in zadnji del, morata biti iz ravno tacega blaga. Tak je pravi redovni škapulir, ki se ga verno derže po Francoskem in v Belgiji. Okrajni predstojnik pa sme to prenarediti in vpeljati manjše škapulirje, kakeršni so v navadi v naših krajih in po Nemškem. Pas pa mora biti konopnen, lanen ali volnen. Njegova dolgost in debelost ni določena, vender mora biti konopec, ne pa samo nit. Navadno ima tri vozle. Na sprednjem delu škapulirja je vtisnjena podoba svetega očeta Frančiška in nas spominja, kako serčno da je naš očaj ljubil svojega Boga; ker „moj Bog in moje vse,“ to je bil navadni rek svetega Serafina Asiškega. Tudi naše serce, katerega ta podoba pokriva, naj bi se vgrelo k enaki ljubezni. Pas pa se svojimi vozli naj nas spominja vezi in terpljenja gospoda našega Jezusa Kristusa, katero nam mora biti vedno pred očmi, in pa dušne čistosti in spokornosti, kateri moramo posvetiti svoje življenje.

To redovno oblačilo se nosi pod navadno vsakdanjo obleko; ni pa potrebno, da bi se nosilo na golem životu, ampak dovolj je, da se nosi pod zgornjo obleko. Pervi škapulir in pas se pri sprejemi blagoslovi. Kadar pa ni več za rabo in se mora zamenjati z novim, ni treba, da bi se novi zopet blagoslovil; prvi blagoslov zadosti za vsak škapulir in pas za celo prihodnje življenje.

Bratje in sestre spokornega reda morajo to sveto oblačilo vedno na sebi imeti. Samo iz tehtnih vzrokov jih sme predstojnik za nekoliko časa oprostiti te dolžnosti. Taki vzroki so n. pr. bolezen, težavna opravila, nadležnost tistih, s katerimi morajo živeti i. t. d. Ako tretjerednik redovno oblačilo odloži brez dovoljenja predstojnikovega, izgubi vse duhovne dobrote in pravice, ki so tretjemu redu podeljene.

Oblecite Gospoda Jezusa! Tega nas vedno opominja s tako

lepimi molitvami blagoslovljeno redovno oblačilo. Ono nas obožuje za tisti boj, kateri se bo končal še le z našim življenjem. Bojevati se nam je z jezo, se svojeglavnostjo, z napuhom in z družimi strastmi. Življenje Jezusovo mora odsevati v naši ponižnosti, krotkosti, pohlevnosti. Blagor mu, kedor to opominjevanje vselej posluša. — Nič velikega pa se na zemlji ne doverši brez terpljenja; tako je tudi pred vsim težavno in trudapolno delo našega izveličanja. Tega nas spominja redovni pas in s tim nas krepča in oserčuje. Naj izdatnejši pripomoček, sè vspemom premagovati svoje dušne sovražnike in serčno prenašati poskušnje in nadloge sedanjega življenja, pa je in vedno ostane pogosto premišljevanje vezi in terpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa. To je bila vselej pobožnost otrok svetega Franciška. Ne bo li sram krivičnega, se pritoževati, ko vidi, da nedolžni terpi in ne odpre svojih ust? Bo li nam serce vpadalo pri tako malih težavah, ko vidimo, da se je podvergel sramoti in terpljenju križa on, kateri je zapustil nebeško slavo zato, da je nam zaslužil večno izveličanje?—

3. Ko je tretjerednik na novo sprejet, nastopi za njega čas poskušnje, ki traja eno leto, in je odločen prvič zato, da more novinec v tem času dobro prevdariti, če bo mogel in hotel prevzeti vse dolžnosti serafinskega spokornega reda za celo svoje življenje; drugič pa zato, da imajo redovni predstojniki priložnost spoznati, bo li novinec vreden ali ne, da stori čez leto svete obljube. Sveta cerkev deli novincem tretjega reda ravno toliko milosti, odpustkov in duhovnih dobrot, kaker tistim, ki so že obljube storili; spodobi se torej, da se novinec ne vdeležuje samo duhovnih dobrot, ampak da se podverže tudi vsim ostromim tretjega reda, in da si prizadeva sveto vodilo na vse strani spoznavati in sè vso gorečnostjo izpolnjevati, koliker mu je mogoče. Da pa to sveto gorečnost vedno v sebi oživlja in da ohrani dobrega duha, keterega mu je Bog dal pri sprejemi, v to mu bo veliko pripomoglo, ako si večkrat na ta vprašanja odgovori:

Čemu si prišel? to je: Čemu si vstopil v tretji red svetega Franciška? — Gotovo zato, da bi na tem svetu pokoro delal za svoje grehe, da bi bolj gotovo rešil svojo dušo, da bi boljše nasledoval svojega Izveličarja, da bi dosegel višjo stopinjo kerščanske popolnosti, da bi po smerti bolj hitro se sklenil z Bogom, ki je naj večja dobrota. Ako si ta svoj sveti poklic vsaki dan prav živo pred oči postaviš, zlasti zjutraj, ko se prebudiš, te bo

gotovo prešinilo veselje svetega Duha; vnemalo te bo za vse, kar je svetega, Bogu dopadljivega in neminljivega, in te napeljevalo k vsim dobrim delam pobožnosti in k izpolnjevanju svetega vodila. Svet se ti bo studil in njegova ničemernost, in tvoje misli bodo le proti nebeškim rečem obrnjene. Čemu si torej prišel, ljubi brat! čemu si prišla, ljuba sestra? Zato, da prihajam vsaki dan pobožniši, pravičniši, krotkejši, miroljubniši, čistejši, svetejši, da bolj pridno Bogu služim, da se bolj skerbno sveta ogibljem, da bolj serčno greh sovražim: da dosežem večno življenje.—

Od kod mi pride pomoč? — Pomoč je potrebna, zakaj moder človek dobro ve, da iz lastnih moči nikaker ne more brez greha živeti in Bogu dopasti. Zato govori novinec s prerokom Davidom: „Svoje oči povzdigujem na gore, od koder naj mi pride pomoč“. In ž njim si tudi odgovarja: „Moja pomoč je od Gospoda, kateri je naredil nebo in zemljo“. Zares od Boga pride pomoč mlademu vojščaku, obilna pomoč, s katero se vojskuje za krepost v tretjem redu svetega Frančiška, in si venec zmage pribojeva. „Vse premorem v njem, ki me okrepčuje“. Jezus Kristus je včera in danes in vekomaj ravno tisti. Kaker v vseh časih, tako izdatno pomoč deli tudi še dan današnji svojim zvestim služabnikom; njegova roka ni nič prikrajšana, njegovo serce nam je zmirom odperto, njegova neizmerna ljubezen nobene reči tako močno ne želi, kakor naša serca vneti in jih napolniti s svojimi nebeškimi dobrotami. — Gore, na ketere novinec tretjerednik sè zaupanjem svoje oči obrača, so na dalje redovni svetniki, ta velika serafinska družina svetega Frančiška v nebesih, in pred vsemi prečista devica Marija, kraljica in varihinja tega reda. Vsi ti neprenehoma prosijo pri božjem prestolu za novinca, da se dobro vojskuje, da ohrani vero in prejme krono, katero mu je Gospod pripravil. Zato novinec ali novinka pričakuje vse od Boga, nič od sveta. „Moja pomoč je od Gospoda kateri je naredil nebo in zemljo“.

Koliko časa se bo treba truditi? — To tretje prašanje naj novinca spodbuja, da v redovnem stanu z nevtrudljivo gorečnostjo dela za izveličanje svoje duše in da z veseljem vse daruje. Saj vse mine na tem svetu. Celo človeško življenje ni družega, kaker kratek trenutek. Nikar ne zapuščaj Jezusa Kristusa zavolj ničemernega sveta; premisli dobro, kaj da so nebesa, in nikar jih ne zamenjavaj za minljivo pozemeljsko veselje! Kako dolgo

tedaj se bo treba truditi? Malo časa le, in potem bo konec vsega premagovanja, konec vseh skerbi in težav, konec vseh nevarnosti in vsega truda. Delajmo torej, dokler je dan, ker prišla bo noč, ko ne bo mogel nihče več delati.—

(Dalje prih.)

Ogled po katoliški cerkvi in njenih misijonih.

Rim. — 3., 4. in 5. dan meseca malega serpana je bila v Rimu v baziliki sv. Klemena slovesna tridnevnicna na čast svetima slovenskima apostelnoma Cirilu in Metodu. Veliko mašo in večernice je imel vse tri dni sam generalni vikarij svetega očeta papeža, kardinal Parokki. Asistencijo so oskerbeli trije slovenski kolegiji, ki so v Rimu, in sicer prvi dan, v petek, gerškoruski, drugi dan, v soboto, češki, ki so ga vlani vstanovili sveti oče Leon XIII., v nedeljo, praznik svetega Cirila in Metoda, pa poljski, ko zastopnik prvega in najslavnejšega katoliškega naroda slovenskega. Po evangeliju je imel vsak dan sam kardinal kratak nagovor do vernih, ki so se v obilem številu zbirali, da počaste sveta slovenska blagovestnika. — K tej slovesnosti so bili neketeri maloruski duhovniki nalašč romali v Rim. Te so potem 9. malega serpana sveti oče sprejeli v zasebnem zaslišanju. Predstavil jim jih je nadškof Sembratovič, ki se je ob tej priložnosti zahvalil svetemu očetu za milost, ki so jo skazali njemu in zastopnikom maloruske duhovščine s tem, ker so jim dovolili v cerkvi svetega Klemena po njihovem obredu obhajati god sv. Cirila in Metoda. Tudi se jim je zahvalil za vstanovljenje škofovskega sedeža v Stanislavovu ter izrekel v imenu duhovščine in ljudstva maloruskega čutila otročje vdanosti in neprelomljive priverženosti do svetega sedeža. Sveti oče so odgovorili, da jih je pričujočnost ruskih zastopnikov pri tisočnici sv. slovenskih blagovestnikov napolnila s posebnim veseljem ter da so prepričani o neomejeni vdanosti katoliških Slovenov do svetega sedeža in papeštva, kar so bili leta 1881 tako obilo priromali v Rim. Sveti oče so dostavili, da so želeli postaviti spominik tistemu romanju ter dati Slovenom dokaz svoje ljubezni; zato so dali postaviti v

cerkvi svetega Klemenca posebno kapelo na čast sv. Cirilu in Metodu. „Njiju priprošnja“, so dostavili, „bo še bolj zategnila vezi zedinjenja mej svetim sedežem in slovenskimi narodi.“

Velegrad. — V nedeljo 5. malega serpana, ko na praznik svetega Cirila in Metoda, se je začela na Velegradu tretja osmina svetega leta, ki jo je odperl prevzvišeni kardinal, knez in škof, deželni grof Fürstenberg. Kardinal je bil vže v petek o polnoči z grofom Potulickim prišel v Gradišče, kjer ga je sprejel dekan stolične cerkve. Nato so se odpravili slavni gostje na Velegrad. Drugi dan je bilo tam vže na tisoče in tisoče romarjev, mej njimi mnogo Poljakov. Kardinal je imel ob devetih veliko mašo. Popoldne je bila pridiga, imel jo je neki dominikan, profesor modroslovja; nato se je tretja svetoletna osmina slovesno odperla. Na praznik sam je prišlo k množicam, ki so bile že tam, še drugih tisoč brez števila in sicer, kaker se je videlo po opravi, iz najrazličniših krajev dežele. Perva pridiga ta dan je bila v češkem jeziku. K veliki maši je spremljalo kardinala v procesiji 76 duhovnikov. Pri vseh slovesnostih tega dne je bil pričujoč mej drugimi imenitnimi osebami tudi sloveči češki pervak Dr. Rieger. S Poznanjskega na Poljskem-Pruskem je bilo 20 poljskih romarjev; zastopniki kašubskega plemena so prišli od baljtskega morja. Tudi iz Lužic je bilo osem Serbov. Celo ogerskih Slovakov ni manjkalo, dasiravno so jim žugali mažarski oblastniki z denarnimi kazenmi. Izmej južnih Slovenov sta bila le dva duhovnika tamkaj, eden našega, eden hervaškega rodu. Osmi dan, to je, drugo nedeljo je imel zopet kardinal Fürstenberg veliko mašo. Ljudi je bilo še več, kaker na sam praznik, vsaj 25 do 30 tisoč. Namenjenih pa je bilo za praznik svetih bratov in celo osmino še mnogo več na Velegrad, zlasti s Poljskega in Češkega. Ali judje, znani prijatelji katoliških slovesnosti, zlasti keder jih imajo obhajati Sloveni, kaj pravite, kaj so si zmislili? Na Velegradu, in vse okrog, je bolezen, kužna bolezen! in pa ne samo ena! Kar štiri na enkrat so se priteple, da ga popadejo, od ketere strani sveta bi se prikazal kak voz slovenskih romarjev. In zavoljo teh štirih hudih kug, ki so jih judje in neki nemci postavili na stražo okoli groba svetega Metoda, se je prepovedalo skupno romanje na Velegrad. Saj bi bilo vender le škoda za Slovence, ki bi tam smert storili! Kedo bi potem nemcem služil? Koga bi potem judje derli? --

Egipt. — Angleški general, ki je imel poveljništvo v Egiptu, je pred nekoliko časom poslanca poslal h krivemu preroku mahdiju s ponudbo, da bi kristijane, ki jih ima vjete, menjal za neketere sorodnike mahdijeve, ki so vjeti v angleških rokah. Mahdi je odgovoril, da ne da kerščanskih jetnikov za svoje sorodnike, ker so vsi prestopili k mohamedanski veri ter so mu dražji kakor lastni bratje. Pismu krivega preroka je bilo priloženo drugo pisanje v arabskem jeziku, ki poterjuje naznanilo mahdijevo ter ima 96 podpisov, mej njimi tudi podpise misijonarjev in nun, zapertih pri mahdiju. Mahdi torej terdi, da so ti misijonarji in nune zatajili kerščansko vero in prestopili k mohamedanstvu. Ako bi bili podpisi resnični, ne bi mogli misliti drugači, kakor da so pridobljeni sè zvijačo ali sè surovo silo. Mahdijevo zaterjevanje, da so mu ti jetniki dražji od njegovih bratov, se sliši pa kakor grozovito zasmehovanje; kakor kaže, jih ima za nekakov nevsehljiv denarni studenec. Po vsi priliki mu je denar, ki se je pošiljal tja za odkupnino, v resnici prišel v roke, ne da bi jih bil zato izpustiti hotel. Enemu njegovih „dragih“ pa se je vender posrečilo, da je vbežal ter poslednje dni meseca rožnega cveta srečno prišel v Dongolo, ki je bila tedaj še v egiptovski, ali prav za prav angleški, oblasti. To je misijonar *Bonomi*, kateri pripoveduje, koliker se je do zdaj (konec malega serpana) zvedelo, da je misijonarja *Orvaljder* (*Ohrwalder*) in *Rosinjóli* (*Rossignoli*) pustil v *Obeidu* še živa, kakor tudi brata *Renjotto* (*Regnottto*), da je pa tam grozovita draginja in lakota. Tudi bolezen — koze — vladajo, ki so jih vže mnogo pomorile. V Dongoli so vprašali misijonarja, ali je res, kar terdi mahdi, da je 96 evropskih jetnikov, mej njimi tudi on in ostali misijonarji, prestopilo k mohamedanstvu ter sè svojim podpisom poterdilo, da se nočejo vračati v Evropo. *Bonomi* zagotavlja na to, da on in njegovi tovariši niso o tem ničesar slišali, kakor jim sploh nič ni znanega, da bi bili jetniki z mahdijem kake pisane pogodbe sklepali. — Najnovejša novica iz tistih krajev je, da je mahdi vmerl za kozami, zapustivši oblast svojemu stričniku *Abdulahu*.

Zahvala za vslišano molitev.

O d N o v e g a M e s t a :

Mnogo krat sem bil že vslišan na prošnjo Marije Device, svetega Jožefa, svetega Antona Padovanskega in svetega Frančiška. Tukaj naj omenim le dve reči. Enkrat so me prav močno zobje boleli. Prosil sem pa sv. Antona Padovanskega, naj mi izprosi zdravja pri ljubem Bogu, ter obljubil, da hočem to v „Cvetju“ naznaniti, in hvala Bogu in svetemu Antonu, kar čez noč je bolezen minila popolnoma. Pri drugi priložnosti sem pa prav goreče prosil svetega Antona, da naj bi pomagal, da se izve pravi tat, ko je bilo nekje vino pokradeno, in še tisti dan so ga dobili in sodbi oddali. Zdaj pa svojo obljubo izpolnujem ter opominjam vse drage čitatelje, da naj se zaupljivo zatekajo v vsaki sili k Mariji, svetemu Jožefu in svetemu Antonu Padovanskemu in gotovo bodo vslišani, ako jim je v zveličanje.

P. P.

I z N a k l e g a 14. aprila 1885:

Čudno se mi je zdelo velikonočni pondeljek večer, da so mati tako tiho. Gredoč v spalnico so se opotekli. Prestregla sem jih. Spoznala sem da so vdarjeni od mertvouda. V strahu za njih življenje klicala sem na pomoč sv. Frančiška, sv. Antona in sv. Jožefa. Obljubila sem, da razglasim to v „Cvetju“, ako jim sprosijo ti mogočni svetniki milost, da izpregovore. Zgodilo se je, kar sem želela. Moji ljubi materi povernila se je beseda in zboljšalo zdravje. Dolžnost mi je tedaj izreči Bogu in omenjenim pomočnikom tisočerno zahvalo!

F. S.

I z S t a r e g a S e l a 1. maja 1885:

Podpisana se je nahajala vže več dni v mnogih zlih skušnjavah in tako silnih, da jih je jokaje komaj mogla odganjati. Priporoči pa se zaupljivo svetemu Frančišku in svetemu Antonu ter obljubi opraviti devetdnevnicu njima in presveti družini (Jezusu, Mariji in svetemu Jožefu) v čast. Kmalu se je moč skušnjavčeva zmanjšala in preden je devetdnevnicu zveršila, se je čutila vže popolnoma mirno in prosto zlobnih dušnih nepokojev in nadležnosti. Naj bo to naznanjeno v spodbujajo drugim, ki bi vtegnili v enake stiske priti, in v zahvalo Bogu in njegovim izvoljenim.

L. (H.) F.
tretjerednica.

I z P l i b e r k a :

Neka gospodinja je že delj časa nevarno bolehalo in zdravila niso pomagala. Nevarnost je bila tem večja, ker je bila blizu porodu in je vže pri prejšnjem detetu komaj rešila življenje. Sè zaupanjem se priporoči Devici Mariji, sv. Frančišku in sv. Antonu in porodi brez vse nevarnosti prav zdravo dete in sama popolnoma ozdravi. — Tudi deklica iz te fare, ki je bila tako nevarno zbolela, da nihče ni več mislil, da bo kedaj prebolela, se priporoči sv. Antonu in sv. Frančišku, ker je od njiju mogočne priprošnje v „Cvetju“ brala, in zdaj je že toliko okrevala, da zopet dolžnosti svojega stanu opravljati more. Obe se Devici Mariji, sv. Frančišku in sv. Antonu prisrečno zahvalita.

A. K.

I z L u k o v c a p r i Š t a n j e l u :

Jaz sem imel hudo bolezen v nogi. Obernil sem se pa sè zaupanjem k svetemu Frančišku in svetemu Antonu in dal v ta namen njima na čast za sveto mašo in hvala Bogu in njegovima svetnikoma! ozdravel sem.

A. M.

I z Š t. I l j a 3. majnika 1885 :

Bil sem dalj časa neki sicer začetkoma neznatni, pa vender gotovi in jako nevarni bolezeni podveržen. Vprašal sem že za svet umetne zdravnike ter sem od njih dobil zdravil, ali žalibog da sem je porabil popolnoma brez vspeha ter mi je skerb za moje mlado življenje delala vedno veči nemir. Pustim torej zdravila in zdravnike ter prosim svetega Antona in svetega Frančiška za ljubo zdravje z obljubo, ako ga zadobim, to v „Cvetju“ priobčiti. In v resnici, zdravje se mi je vračalo vido ma in sedaj sem čverst in močnih pluč kaker nigdar poprej. Naj služijo te bore verstice ko zahvala in v povzdigo zaupanja do teh mogočnih služabnikov Božjih.

M. V.

Od raznih drugih krajev smo prejeli še mnoge druge zahvale Mariji Devici, svetemu očetu Frančišku in sv. Antonu, zlasti iz Sel pri Kamniku (z darom za serafinsko vseučilišče) iz Gorice, Maribora (več), iz Savinske doline, iz Velikih Lašič, od Kanala, z Notranjskega, iz Pišec, iz neke šole v Mariborskem okraju itd. Ker pa večina teh dopisov ni podpisana, ali ne s polnim imenom, ne moremo jih dati natisniti; tudi

bi to celo preveč prostora jemalo. Znaprej prosimo torej, naj vsakedo, ki nam hoče kaj takega pisati, podpiše celo svoje ime tako, da ga bo moglo najti naše pismo, ako bi ga hoteli kaj natančnejšega poprašati, preden natisnemo njegovo zahvalo.

Ponižna prošnja v čast sv. Antona P.

Naš veliki oltar svetega Antona Padovanskega je gnjiloba (gobe) od lani do letos tako pokončala, da ni več za popravo. Treba je precej novega, ker se je menza (kar je lesenega) vže poderla. — Sklenili smo oltar narediti iz kamena. Ali tak stane veliko. Zdaj bi cerkev sama s farani, ker je fara majhina, težko zmagala stroške. — Sveti Anton Padovski se pa ravno zdaj v raznih potrebah posebno na pomoč kliče. Da bi se temu velikemu svetniku in mogočnemu pomočniku v raznih silah mogel tukaj, kamer ga mnogo ljudi hodi častit, dostojen in umeten oltar postaviti, vljudno prosim, naj bi blagovolil kak bravec „Cvetja“ in častivec svetega Antona, ali kak dober Anton ali blaga Antonija, ali kak moj prijatelj kaj podariti v ta namen. Vsakega darila se bom spominjal pri svetem Antonu, da mu sprosi pri Bogu, česer potrebuje.

Pri sv. Antonu v Štangi, 10. julija 1885.

M i h a S a j è,
župnik.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

Č. p. Serafin Pramberger, mašnik 1. reda sv. Frančiška, vmerli 22. junija v Jaski;

br. Magnus Fortunat, samostanski tretjerednik, vmerli 6. julija pri nas na Kostanjevici;

tretjerednica Katarina Malnič, kuharica v kolegiju sv. Duha v Vidmu (dobra, pobožna duša, ki je po dolgi hudi bolezni, se zgledno vdanostjo prenašani, zapustila ta svet);

tretjeredniki trebelske skupščine: Tekalčič Terezija (Marija) † 6. maja, Velst Janez (Matevž) † 17. junija, Šular Janez (Franc Seraf.) † 24. jun.; nazarske skupščine: Marija (Delfina) Omladič iz Braslovč, † 8. maja, Marija (Monika) Lovračka iz Rečice † 20. maja t. l.